

УДК: 619:616.34:616.993.1:636.4(477.74) DOI: 10.37000/abbsl.2019.94.02
**АССОЦІЙОВАНІ ПАРАЗИТАРНІ ХВОРОБИ ОВЕЦЬ ТА СВИНЕЙ В
 ГОСПОДАРСТВАХ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

М. Богач

Одеська дослідна станція ННЦ «ІЕКВМ», м. Одеса

В. Чорний, О. Гуменний, В. Авгітова

Одеський державний аграрний університет

*У статті наведено дані щодо інвазованості свиней і овець асоційованими паразитоценозами. Приблизно третина з новонароджених тварин проявляли ознаки гострого паразитоценозу. Близько 80 % захворілих ягнят загинуло. При проведенні досліджень були виділені кишкові палички зі штаму K99 та K129, які є типовими збудниками колібактеріозу поросят, яйця та личинки стронгілоїдного типу (*Haemonchus contortus*). Розроблена схема лікування з застосуванням препаратів фенбендазол та мультибактерін. У свиней високий відсоток тварин з гострим перебігом пояснюється асоційованим паразитоценозом, за якого бластоцистозна інвазія протікає на фоні колібактеріозу.*

Ключові слова: *свині, вівці, епізоотологія, екстенсивність, інтенсивність, гемонхоз, колібактеріоз, бластоцистоз.*

Вступ. Критерієм забезпечення ефективності будь-якої галузі тваринництва, у тому числі свинарства і вівчарства є епізоотичне благополуччя господарств щодо інфекційних та інвазійних захворювань. Встановлено що однією з причин зменшення виробництва продукції є високий відхід молодняку (35-40% від народжених тварин). На цю критичну ситуацію впливає багато факторів, але одним з таких є інфекційні і інвазійні захворювання. Крім того збудники інфекційних та інвазійних хвороб є важливими чинниками у виникненні і розвитку захворювань органів травлення. Відомо що молодняк свиней на дорощуванні і відгодівлі під впливом паразитарної інвазії втрачає від 20 % до 60 % добового приросту маси тіла. Водночас збільшуються на 25-30% витрати кормів, а термін відгодівлі подовжується на 1,5-2 місяців

Проблема. Гельмінти, найпростіші, умовно патогенна та патогенна мікрофлора формують паразитоценоз. Особливу цікавість мають змішані асоційовані паразитоценози. Паразитоценоз, як складова частина екосистем, формується і має індивідуальні особливості в кожному господарстві під впливом різноманітних умов (технології утримання і годівлі, віку тварини, сезону року, міжгосподарських зв'язків та ін.). Про значне поширення у тварин змішаних інфекцій, компонентами яких є мікроорганізми і кишкові паразити, вказують ряд дослідників. Крім того, дослідники вражають, що гельмінти є носіями патогенних мікроорганізмів. Вони знижують опірність організму, обтяжують перебіг хвороби, сприяють переходу їх у хронічну форму та подовжують термін одужання тварин. Також кишкові паразити здатні активізувати діяльність умовно-патогенної мікрофлори, змінити взаємини між мікробами у мікробіоценозі і призвести до формування хронічних осередків

персистуючої інфекції органів травлення. З динамічним розвитком галузі, почали стрімко розвиватись супутні хвороби. Це особливо стосується молодняка поточного року. Масовий окот серед овець Біляївського району приходить на період з лютого по травень місяці. Саме в цей період реєструється суттєве збільшення хвороб з яскравим клінічним проявом серед молодняка овець

Мета роботи. Встановити особливості поширення паразитоценозу, розробити схему лікувально-профілактичних заходів для дрібної рогатої худоби

Матеріали та методи. Матеріалом для дослідження були вівці та свині різних вікових груп, які належать приватним господарям Біляївського району Одеської області. Тварини були спонтанно інвазовані збудниками колибактеріозу, гемонхозу та бластоцистозу.

Результати досліджень. Для проведення експерименту застосовували загальноприйняті паразитологічні (ідентифікація збудників), епізоотологічні (екстенсивність та інтенсивність інвазії, вікова динаміка), мікробіологічні, клінічні та статистичні методики. Аналізуючи дані таблиці 1 отримано поголів'я за 2019 рік 65 та 18 тварин в дослідних господарствах. Приблизно третина з новонароджених тварин проявляли ознаки гострого паразитоценозу. З захворілих тварин загинуло в АФ «Єдність» 81,6% тварин, в ПП «Русанов» 80% тварин. Після відправлення патологічного матеріалу до Одеської регіональної державної лабораторії для бактеріального дослідження були виділені кишкові палички зі штаму K99 та K129, які є типовими збудниками колибактеріозу поросят. Вівці мали можливість сумісного утримання разом з свинями. Результатом проведеного овоскопічного та ларвоскопічного дослідження були виявлені яйця та личинки стронгілоїдного типу (*Haemonchus contortus*)

Таблиця 1. Показники відтворення та смертності серед овець особистих селянських господарств за 2019 рік.

Назва господарства	Кількість вівцематок	Отримано ягнят	Захворіло, тварин	Загибло, тварин	%
АФ «Єдність»	50	65	22	18	81,6
ПП «Русанов»	15	18	5	4	80,0

Розроблена схема лікування складалась з двох етапів:

1. пероральна дегельмінтизація фенбендазолом у вигляді суспензії у дозі 15 мг/кг маси тіла – разово
2. перорально через 24 години пробіотик Мультибактерін у дозі 2 см³ з інтервалом 48 годин – 3 рази.

Після проведеного лікування розроблена схема проявила 100% ефективність.

Таблиця 2 .Показники захворюваності на бластоцистоз свиней

Назва господарства	Кількість досліджених тварин	Кількість тварин зі збудниками бластоцистозу	ЕІ, у %
АФ «Єдність»	128	40	31,25
ПП «Русанов»	197	45	22,84

За даними таблиці у АФ «Єдність» екстенсивність інвазії склала 31,25%, у ПП «Русанов» трохи менше і склала 22,84%.

Таблиця 3.Форми перебігу хвороби

Назва господарства	Кількість захворівших тварин	Кількість тварин з хронічною формою перебігу хвороби	Гостра форма перебігу хвороби, тварин	Латентна форма перебігу хвороби, тварин
АФ «Єдність»	40	18	14	8
ПП «Русанов»	45	18	18	9

Свині породи ландрас та українська велика біла віком 2-4 місяці були спонтанно інвазовані збудниками протозоозів та інфекційних хвороб. Інтенсивність інвазії становила від низької (поодинокі паразити) до високої (більше 10 екземплярів бластоцист в полі зору мікроскопу). Гостра форма хвороби виявлена у 35% тварин АФ «Єдність» та у 40% тварин ПП «Русанів», хронічна форма - у 45% та 40% тварин відповідно. Латентна форма хвороби виявлена у 20% тварин обох господарств. У тварин з гострим перебігом спостерігали зниження апетиту, загальне пригнічення, розлад травлення, фекалії рідкі, білого кольору. Інтенсивність ураження була 10-20 цист в полі зору. Хронічна форма проявлялася такими симптомами як домішки слизу і крові у фекаліях, рідкими фекаліями, зневодненням. Інтенсивність ураження до 5-10 цист в полі зору. За латентного перебігу кількість цист не перевищувала 5 у полі зору.

Висновки. 1. В окремих отарах особистих селянських господарств Біляївського району Одеської області гемонхоз серед молодняка овець перебігає у поєднанні з колібактеріозом і не обов'язково у типовому штамі.

2. Одноразова дегельмінтизація фенбендазолом та триразова пероральна обробка мультибактеріом є ефективною при гемонхозі та колібактеріозі.

3. У свиней які утримуються в господарствах Одеської області реєструються протозоозні хвороби як самотійно, так і у формі мікстинвазій. Високий відсоток тварин з гострим перебігом бластоцистозу в АФ «Єдність» та ПП «Русанов» можна пояснити, перш за все, виникненням у них ускладнень внаслідок супутнього інфікування колібактеріозом, порушення санітарних умов утримання, наявності сприйнятливих тварин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богач М. В. Епізоотичні аспекти кишкових протозоозів свиней в господарствах півдня України[Текст]/ М.В.Богач, А.Ю. Мельниченко// Ветеринарна медицина. – 2017.- вип.103.- с. 385-388.

2. Данко М. М. Кишкові кокцидіози свиней (діагностика, патогенез, терапія та профілактика) [Текст] : автореф. дис. ... канд. вет. наук : 16.00.11 / М. М. Данко ; [НУБіП України]. – Київ, 2013. – 20 с.

3. Приходько Ю. О. Система інтегрованого захисту тварин від паразитів в Україні [Текст] / Ю. О. Приходько, О. В. Мазанний // Здоров'я тварин та ліки. – 2013. – № 12. – С. 18–19.

4. Стибель В. В. Асоціативні інвазії у свиней (епізоотологія, розробка, фармако-токсикологічне та терапевтичне обґрунтування щодо застосування бровермектин-грануляту) [Текст] : автореф. дис. ... д-ра вет. наук : 16.00.11, 16.00.04 / В. В. Стибель ; [ННЦ «ІЕКВМ»]. – Харків, 2007. – 40 с.

5. Євстаф'єва В. О. Поширення паразитозів свиней у господарствах Полтавської області / В. О. Євстаф'єва // Вет. медицина : міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2008. – Вип. 89. – С. 171–174.

АССЦИИРОВАННЫЕ ПАРАЗИТАРНЫЕ ЗАБОЛЕВАНИЯ ОВЕЦ И СВИНЕЙ В ХОЗЯЙСТВАХ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Богач Н., Гуменний О., Черный В., Авгитова В.

*В статье приведены данные по инвазованости свиней и овец ассоциированными паразитоценоза. Примерно треть из новорожденных животных проявляли признаки острого паразитоценоза. Около 80% заболевших ягнят погибло. При проведении исследований были выделены кишечные палочки из штамма K99 и K129, которые являются типичными возбудителями колибактериоза поросят, яйца и личинки стронгилоидного типа (*Haemonchus contortus*). Разработана схема лечения с применением препаратов фенбендазол и мультибактерин. У свиней высокий процент животных с острым течением объясняется ассоциированным паразитоценоза, при котором бластоцистозна инвазия протекает на фоне колибактериоза.*

Ключевые слова: свиньи, овцы, эпизоотология, экстенсивность, интенсивность, гемонхоз, колибактериоза, бластоцистоз.

ASSOCIATED PARASITIC DISEASES OF SHEEP AND PIGS IN THE FARMS OF ODESSA REGION

Bogach N., Gumenyi O., Chorny V., Avhitova V.

*The article presents data on the invasiveness of pigs and sheep by associated parasitocenoses. Approximately one-third of newborn animals showed signs of acute parasitocenosis. About 80% of diseased lambs died. In the course of the research, intestinal sticks were isolated from strain K99 and K129, which are typical pathogens of colibacteriosis of piglets, eggs and larvae of the Strongiloid type (*Haemonchus contortus*). A treatment regimen was developed with the use of fenbendazole and multibacterin. In pigs, the high percentage of animals with an acute course is explained by the associated parasitocenosis, in which blastocyst invasion occurs against the background of colibacteriosis.*

Key words: pigs, sheep, epizootology, extensiveness, intensity, hemonchosis, colibacteriosis, blastocystosis.